

Kegyelem néktek és békesség Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, az Úr Jézus Krisztustól. Ámen.

Hallgassa meg a gyülekezet a mai napra, Böjt második vasárnapjára az egyházunk által az igehirdetés alapjául előírt szent ígét, amit megírva találunk Máté evangéliuma 20. fejezetében, a 20-28. versekben, a következőképpen.

Akkor odament hozzá Zebedeus fiainak anyja a fiaival együtt, leborult előtte, és kérni akart tőle valamit. Jézus megkérdezte tőle: Mit kívánsz? Ő így felelt: Mondd, hogy melletted üljön az én két fiam a te országodban, az egyik jobb kezed, a másik bal kezed felől. Jézus így válaszolt: Nem tudjátok, mit kértek. Kiihatjátok-e azt a poharat, amelyet én fogok kiinni? Ők így feleltek: Kiihatjuk. Erre ő ezt mondta nekik: Az én poharamat kiisszátok ugyan, de hogy ki üljön jobb és bal kezem felől, azt nem az én dolgom megadni. Azoké lesz, akiknek az én Atyám elkészítette. Amikor ezt meghallotta a többi tíz, megharagudott a két testvérrre. De Jézus magához hívta őket, és ezt mondta: Tudjátok, hogy a népek felett zsarnokoskodnak fejedelmeik, és vezetőik hatalmaskodnak rajtuk. De közöttetek ne így legyen, hanem aki naggyá akar lenni közöttetek, az legyen a szolgátok, és aki közöttetek első akar lenni, az legyen a rabszolgátok. Mert az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért.

Kedves Testvérek!

Az elmúlt héten Péter állt a történések középpontjában, és most azt látjuk, hogy ismét ő a kulcsfigura. Az ő felvetése indítja el ugyanis az „események láncolatát”, amely a Zebedeus-fiúk anyjának a kéréséhez vezet. A gazdag ifjú szomorú távozása után Péter az, akiben megfogalmazódik, hogy ők a gazdag ifjú felé jelzett elvárást, tudniillik minden hátrahagyását és Jézus követését, úgymond, már teljesítették, mi lesz hát velük. Ugyan a szövegben nem mondja ki, de vélhetően arra gondol, mit kapnak mindezért cserébe. Jézus pedig azt válaszolja, hogy a tizenkét tanítvány tizenkét trónszékbe ül majd az Emberfia dicsőséges trónszéke mellett, és ítéletet tartanak Izrael tizenkét törzse felett. Egyben leszögezi, hogy mindazokat, akik követik őt, megjutalmazza, és azok megöröklik az örök életet, de felhívja a figyelmet, hogy sok elsőből lesz utolsó és sok utolsóból első.

Máté evangéliumában ezt az utolsó megállapítást Jézus illusztrálja is egy példázattal: a szőlőmunkások példázatával, amely azonban – mint látni fogjuk – nem hull feltétlenül termékeny talajra a tanítványok esetében.

Nagyon közel vagyunk már a húsvéti eseményekhez. Jézus, miközben már készülődik a jeruzsálemi útra, maga mellé veszi tizenkét tanítványát, és immáron harmadszor mondja el nekik, mi fog vele történni az elkövetkezőkben.

Ilyen előzmények és körülmények között kerül sor Zebedeus fiai – Jakab és János – anyjának kérésére. Érdekesség, hogy Márk evangéliumában maga Jakab és János fordul a kéréssel Jézus felé, míg Máténál az édesanya az, aki megteszi ezt. A teológián azt tanultuk, hogy ez azért lehet, mert Máté – Márkhoz képest – próbálja jobban idealizálni a tanítványokat. Ebben a történetben is az érezhetően „helytelen ambíció” az édesanyjának tulajdoníttatik, és nem maguknak a tanítványoknak. Ha feltételezzük, hogy a péteri felvetés után Jézus a trónszékek képéről tanítványainak beszélt, nem alaptalan a gondolat, hogy ezt maguk a

Zebedeus-fiúk adták tovább édesanyjuknak, aki aztán vagy magától vagy akár a fiai sugalmazására fűzte azt tovább, és próbálta a gyermekei számára a legjobbat „kihozni” a helyzetből. Tegyük hozzá, hogy az anya szempontjából mindkét eset teljesen érthető: ki ne akarná a gyermeke számára a legjobbat, még akár protekció útján is. Gondolhatunk arra a számtalan édesanyára, akiknek gyermekei a most kezdődő felvételik előtt állnak, hogy bármit megtennének gyermekeik sikeréért.

Ha az anya ambíciója esetleg helytelen is, a hitéhez nem férhet kétség. Először is leborul – a görög szövegben itt egy olyan kultikus cselekedetre utaló szó szerepel, ami csak Istent illette a zsidó kultúrkörben. Aztán pedig azt mondja: „mondd” – vagyis tudja, hogy Jézus pusztán a szavával képes megtenni, amit kér. A protekció, a helyezkedés itt megfelelő magatartással párosul: az anya hite van az előtérben, ráadásul nem maga miatt, hanem a fiai miatt próbál helyezkedni.

Ezen a ponton kínálkozik egy másik párhuzam is az előző heti textussal, mégpedig a kísértést illetően. A Lelkipásztor folyóirat egy korábbi száma tartalmaz egy olyan értelmezést, amely a Zebedeus-fiúk anyját kis túlzással egyfajta kísértőként állítja be. Ebben az értelmezésben a „mondd” kérés Jézus kísértésének arra a mondatára reflektál, amikor a kísértő azt kéri: „mondd, hogy ezek a kövek legyenek kenyérré”. Zebedeus fiai édesanyjának őszinte hitében és fiai iránti szeretetében nincs okunk kételkedni, azonban valóban elgondolkodtató lehet, hogy Jézus általa is elismert hatalmát próbálja irányítani, tárgyát megszabni. Ugyancsak a kísértés képét veti fel az, hogy az anya Jézus országáról beszél. Látjuk, hogy Jézus itt sem sétál bele a „csapdába”, és egyértelművé teszi, hogy az a bizonyos ország az Atyáé, és ott az Atya hatalma és akarata érvényesül.

Kedves Testvérek! Igénknek ezen a pontján elbúcsúzzunk Zebedeus fiainak anyjától, akit azonban az evangélium lapjain még viszontlátunk, mégpedig Jézus kereszthalálánál, ahol néhány másik asszony mellett ő is jelen van. Nyilván végigment a jeruzsálemi úton Jézussal és a tizenkettővel együtt, ott volt a nagyheti eseményeknél, míg végül megállt a keresztnél. Jegyezzük meg, hogy utóbbi helyen a fiait nem látjuk. Vajon visszaemlékezett arra, mit kért Jézustól nem sokkal korábban?

Jézus a kérés elhangzása után két tanítványához fordul, és megkérdezi, hogy képesek-e kiinni azt a poharat, amit neki ki kell. Ne felejtsük el, nem sokkal korábban mondta el újra, hogy az Emberfia útja szenvedéseken át fog vezetni. Jakab és János egyöntetűen válaszolja, hogy igen, ki tudják, vállalják azt a sorsot, ami Jézusnak is adatik. A Gecsemáné kertben azonban, ahol Jézus Péter mellett éppen Zebedeus két fiát viszi magával, hogy virrasszanak vele, a tanítványok – háromszor is – elalszanak. Pedig itt még szó sincs nagyobb szenvedésről, csak együtt-virrasztásról. De nem lennék igazságos, ha nem említeném meg, hogy Jakabot később, mint azt az Apostolok cselekedeteiben olvassuk, karddal kivégezték, és bár a hagyomány szerint János késő öregségében halt meg, azért gondolhatjuk, hogy élete során neki is ki kellett innia a „keserű poharat”.

Miután ez a beszélgetés is lezajlik, a többi tíz tanítvány megharagszik a két testvérré, és méltatlankodni kezdenek. Lukács evangéliumában ez úgy jelenik meg, hogy egyenesen versengenek azon, hogy ki a legnagyobb közülük. Vagyis helyezkedni kezdenek. Nem látjuk azonban e mögött a Zebedeus-fiúk anyjának hitét, sőt, az események ismeretében inkább

nagyon méltatlannak tűnik az egész. Jézus csak valamivel ez előtt beszél velük eljövendő szenvedéseiről, és amin a tanítványok felháborodnak, az valójában egy elég érdektelen dolog, legalábbis a jelen szempontjából. És bár Jézus a szőlőmunkások példázatával elég plasztikusan és érthetően elmagyarázta, hogy a mennyek országa nem arról szól, ki jött előbb, ki jött később, ki nagyobb, ki kisebb, most újra, türelmesen elmondja, hogy az Atya akarata a döntő mindezekben a kérdésekben. Jézus tudja azt is, hogy ez a magyarázat nem feltétlenül kielégítő még a tanítványok számára sem, ezért ismét megpróbálja megértetni, hogy teljesen más dimenzióban, más nézőpontból kell szemlélni a helyzetet. A szőlőmunkások esetében nem az számított, hogy ki jött előbb, ki később, mindenki azt kapta, amit a gazda megígért nekik – még ha ez a mi fogalmaink szerint igazságtalannak tűnhet is. Ehhez hasonlóan nem alkalmazhatók a mindennapi életünk tapasztalatai az elsőség tekintetében sem. Nem az győz, aki elsőként van ott, aki a jobb helyre ül, aki jobban helyezkedik. A Jeromos bibliakommentár ezt úgy fogalmazza meg, hogy „Jézus a hatalom gyakorlásának két másik módját ajánlja, a szabadon vállalt szolgálatot, és a nem önkéntes rabszolgaságot.” Sajátos ellentmondást hordoz az, hogy a hatalomgyakorlás módja a szolgálat.

Mit jelent azonban ez a szolgálat? A görög szövegben itt a „szolgálni” (diakóneó) ige ugyanazon igealakjának a passzív és aktív formájával találkozunk. A szöveg tehát nagyon szépen jelzi azt, hogy a szolgálat sohasem passzív magatartás, hanem aktív cselekvés. Jézus a saját példáját hozza elő: nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon. Nagyon fontos ugyanakkor, hogy a szolgálat se váljon öncélúvá: annak Istenre kell mutatnia, és Istentől kell táplálkoznia. Jézus példája is ezt mutatja: az Atya akaratát teljesíti be, ezt mutatja egész élete és halála, és természetesen feltámadása is.

Weöres Sándor a következőkben ragadja meg a földi és az égi hatalom közti különbséget: „'Amit nekem adsz: mindenkinek adod', hirdeti a földi hatalom. 'Amit mindenkinek adsz: nekem adod', hirdeti az égi hatalom.”

Kedves Testvérek! Az elmúlt héten a hittudományi egyetem által szervezett lelkipozíciós tréningen vettem részt, ahol vegyesen voltunk másoddiplomás levelező és hatodéves nappalis hallgatók, és az egyik hatodéves teológus mondta az egyik beszélgetésben, hogy készülve erre a mai prédikációra azon gondolkozik, hogy hol a helyünk Jézus „rendszerében”. Igen, feltehetjük a kérdést: Hol a helyünk? A válaszuk talán nem is kétséges: Jézus mellett. Jézus mellett a kísértésben, Jézus mellett a böjtölésben. Jézus mellett a szenvedésben, Jézus mellett a virrasztásban, Jézus mellett a keresztfánál. És ígérete szerint Jézus mellett a mennyek országában. Lehet, hogy utolsóként, dilemmák és konfliktusok útján, de mellette. És ami még fontosabb: Jézus ott van mellettünk. Helyezkedés nélkül. A helytelenül értelmezett ambícióink nélkül. Az Atya „dimenziójában”, az Ő látószögéből nézve. Ámen.

Imádkozzunk. Úr Jézus, köszönjük, hogy mellettünk vagy, és köszönjük, hogy mi is melletted lehetünk. Kérünk, segíts, hogy megtaláljuk a helyünket, hogy végezhessek azt a szolgálatot, amelyet Te készítettél számunkra. Kérünk Téged, segíts megismerni az Atya akaratát, hogy tudjunk más nézőpontból nézni az életünket. Kérünk, légy velünk, hogy ezen a mai vasárnapon vissza tudjunk emlékezni mindarra, amit kaptunk és amit adtunk, és adj erőt a Húsvét felé vezető úton Rád figyelve végigmenni. Ámen.